Badanie USG w połowie ciąży

Badanie to (czasami nazywane badaniem w kierunku wykrycia wad między18+0 a 20+6 tygodniem ciąży) jest oferowane jako część programu przesiewowego USG prowadzonego przez Narodową Służbę Zdrowia (NHS) dotyczącego 'wad rozwojowych'

W tym rozdziale znajdziesz informacje na temat celu badania USG przeprowadzanego w połowie ciąży między 18 plus 0 dni. a 21 tygodniem plus 6 dni, na podstawie których będziesz mogła zdecydować, czy poddać się temu badaniu czy nie.

Jaki jest cel badania USG w połowie ciąży?

Dlaczego zaproponowano mi to badanie?

Głównym celem badania jest wykrycie anomalii rozwojowych u dziecka.

Czy badanie USG w połowie ciąży jest bezpieczne?

Według posiadanej przez nas wiedzy oferowane przez nas badanie jest bezpieczne dla matek i dzieci.

Badanie USG to ważne badanie.

Jaki rodzaj badania USG zostanie mi zaproponowany?

Zaoferujemy Ci przeprowadzenie badania USG, które wytwarza czarno-biały dwuwymiarowy (2-D) obraz, pozwalający zobaczyć dziecko tylko z boku. Obrazy trójwymiarowe (3-D) i kolorowe, które można czasem zobaczyć w telewizji i czasopismach nie są wykorzystywane w programie badań przesiewowych NHS.

Czy każda kobieta w ciąży jest badana?

Proponujemy badanie USG każdej ciężarnej, ale nie musisz mu się poddawać, jeżeli nie chcesz. Powinnaś wiedzieć o kilku rzeczach zanim podejmiesz decyzję, przeczytaj więc uważnie ten rozdział.

Wyrażenie zgody na przeprowadzenie badania USG

Pamiętaj, że jest to badanie medyczne i że zostaniesz poproszona o wyrażenie zgody na jego przeprowadzenie. Upewnij się, że rozumiesz, jak będzie przebiegało. Nie wahaj się zadawać pytań.

Jakie informacje o stanie zdrowia i rozwoju mojego dziecka mogę uzyskać w wyniku tego badania? i rozwoju?

Zanim podejmiesz decyzję o tym, czy poddać się badaniu USG, musisz wiedzieć, o czym jego wyniki mogą Ci powiedzieć, a o czym nie.

Podczas badania USG przyglądamy się dokładnie Twojemu dziecku, od czubka główki do palców stóp. Najczęściej okazuje się, że dziecko wygląda na zdrowe i że dobrze się rozwija. Czasami jednak znajdujemy jakieś problemy. Jeśli tak się stanie w Twoim przypadku, dokładnie Ci to objaśnimy.

W tabeli na stronach 34-35 umieszczono listę 11 wad wrodzonych, które Program Przesiewu Narodowej Służby Zdrowia (FASP) ma na celu wykryć. Podczas badania lekarz wykonujący USG zwróci szczególną uwagę na każde z wymienionych tam zaburzeń.

Nie ma pewności, że badanie USG wykryje wszystkie problemy. Czasem coś nas niepokoi, ale nie umiemy tego potwierdzić. W niewielkiej liczbie przypadków dzieci rodzą się z wadami, które nie zostały wychwycone przez badanie USG.

W dalszej części tego rozdziału znajdziesz informacje o tym, jak przebiega badanie USG i jakie jest postępowanie w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia problemów rozwojowych Pamiętaj, że dla większości kobiet badanie USG to przyjemne przeżycie. Niestety, nie jest tak we wszystkich przypadkach, dlatego też prosimy, żebyś dokładnie przeczytała ten rozdział zanim zdecydujesz, czy chcesz poddać się badaniu. Przed podjęciem decyzji możesz omówić to ze swoją położną. Pamiętaj - większość dzieci rodzi się zdrowa.

Jakie jest prawdopodobieństwo wykrycia wady wrodzonej w badaniu USG?

Schorzenie	Opis	Prawdopodobieństwo wykrycia
Bezmózgowie	Nieprawidłowy rozwój mózgu i kości czaszki. Niestety noworodki z tym schorzeniem nie mają szansy przeżyć i wkrótce po porodzie umierają.	98%
Rozszczep kręgosłupa	O rozszczepie kręgosłupa mówimy w przypadku, gdy rdzeń kręgowy noworodka nie rozwinął się prawidłowo i pojawiła się przestrzeń lub rozszczepienie kręgosłupa.	90%
Rozszczep wargi	To schorzenie polegające na tym, że części twarzy dziecka, a w szczególności wargi nie zespoliły się prawidłowo.	75%
Przepuklina przepony	Schorzenie polegające na tym, że przepona dziecka nie rozwinęła się w pełni. Przepona to mięsień, który ułatwia oddychanie i oddziela serce i płuca od organów trzewnych.	60%
Wytrzewienie	To wada lub "otwór" w ścianie brzucha po jednej stronie pępowiny (zazwyczaj po prawej stronie). Części jelita może przedostawać się przez taki otwór i rozwijać poza brzuchem dziecka.	98%
Przepuklina pępowinowa	Przepuklina pępowinowa to schorzenie polegające na tym, że brzuch nie zamyka się wokół podstawy pępowiny we wczesnej fazie rozwoju dziecka. Konsekwencją tego schorzenia jest to, że niektóre organy rozwijają się poza ustrojem dziecka.	80%
Poważne wady serca	Może to być cała grupa wad serca, które mogą wymagać szybkiej interwencji medycznej zaraz po urodzeniu.	50%

Schorzenie	Opis	Prawdopodobieństwo wykrycia
Obustronna agenezja nerek	Oznacza, że nerki dziecka się nie rozwinęły. Niestety dzieci z taką wadą umierają wkrótce po narodzinach, gdyż nie mogą przeżyć bez nerek.	84%
Śmiertelna dysplazja szkieletowa	Śmiertelna dysplazja szkieletowa to schorzenie objawiające się nierównomierną wielkością i kształtem ramion, nóg, korpusu i czasami czaszki. Klatka piersiowa i płuca takich dzieci nie rozwinęły się w pełni, co oznacza, że nie są w stanie przeżyć.	60%
Zespół Edwardsa (Trisomia 18 pary chromosomów)	To rzadkie zaburzenie chromosomów polegające na tym, że u dziecka powstały trzy pary chromosomu 18 zamiast normalnie dwóch.	95%
Zespół Patau (Trisomia 13 pary chromosomów)	Trisomia 13 jest zaburzeniem chromosomów. Do zaburzenia dochodzi wówczas, gdy u dziecka rozwinęły się trzy pary chromosomu 13 zamiast normalnie dwóch.	95%

Jak przebiega badanie USG

Czy mogę zabrać ze sobą kogoś z rodziny lub znajomych?

Większość szpitali zaleca, aby pacjentki przychodziły na badanie z partnerem, przyjacielem lub członkiem rodziny, gdyż obniża to poziom stresu. Zalecamy, aby ktoś towarzyszył Ci w drodze do i ze szpitala. Większość szpitali nie wyraża zgody na przyprowadzanie na badania dzieci, gdyż nie są w stanie zapewnić im opieki podczas badania. Przed wizytą zapytaj o politykę swojego szpitala w tym zakresie.

Badanie USG trwa zazwyczaj około 30 minut

Pamiętaj, że badanie USG to ważne badanie medyczne i należy je traktować z taką samą wagą jak każde inne badanie prowadzone w warunkach szpitalnych.

Czy przed badaniem USG powinnam napić się wody i mieć pełny pęcherz?

Na wizytę w celu wykonania badania należy przyjść z pełnym pęcherzem. Twój lekarz lub położna prowadząca poinformuje Ciebie o tym przed wizytą. W przypadku wątpliwości, należy zasięgnąć ich opinii.

Co będzie się działo w gabinecie USG?

Większość badań USG przeprowadzanych jest przez specjalnie wyszkolonych specjalistów ultrasonografii. Badanie przeprowadzone jest w zaciemnionym gabinecie, po to by prowadzący badanie uzyskał dobry obraz Twojego dziecka.

Najpierw zostaniesz poproszona o położenie się na leżance. Następnie trzeba będzie podciągnąć górną część ubrania do góry i zsunąć spódnicę lub spodnie na biodra. Wokół Twojego ubrania ułożony zostanie ręcznik papierowy dla ochrony przed zabrudzeniem specjalnym żelem, który zostanie nałożony na Twój brzuch (żel ten pozwala uzyskać lepszy kontakt między urządzeniem a Twoją skórą). Badający przesuwa następnie głowicę ultrasonografu po Twojej skórze. Głowica ta wysyła fale ultradźwiękowe i wychwytuje ich odbicia.

Specjalista ultrasonografii ogląda dokładnie każdą część ciała Twojego dziecka. Badanie USG nie powoduje bólu, ale osoba przeprowadzająca badanie będzie być może musiała lekko naciskać na Twój brzuch, jeżeli będzie miała trudności z uwidocznieniem jakichś części ciała dziecka. Czarno-biały obraz dziecka będzie widoczny na ekranie ultrasonografu. Podczas badania specjalista musi ustawić ekran w pozycji, w której będzie go dobrze widział – na wprost lub pod pewnym kątem.

Jak długo będzie trwało moje badanie USG?

Badanie USG może potrwać około 30 minut. Obrazy pojawiające się na ekranie dają się zazwyczaj rozpoznać (np. główka, serce czy tułów). Czasem jednak badający może mieć trudności z uzyskaniem wyraźnego obrazu, jeżeli Twoje dziecko znajduje się w nieodpowiedniej pozycji do badania lub dużo się rusza. Jeżeli masz nadwagę, może to spowodować obniżenie jakości obrazu, ponieważ fale ultradźwiękowe będą musiały przejść przez grubszą warstwę tkanek zanim dotrą do dziecka. Jeżeli trudno będzie uzyskać wyraźny obraz, badanie może potrwać dłużej lub trzeba je będzie powtórzyć innym razem. Jeżeli specjaliście nie uda się uzyskać wyraźnego obrazu dziecka po dwóch oddzielnych próbach, nie zostaniesz już być może zaproszona na kolejne badanie.

Co się wydarzy, jeżeli obraz USG wydaje się prawidłowy?

Większość badań USG nie wykazuje żadnych problemów i potwierdza, że dziecko rozwija się normalnie. Jest tak dlatego, że większość dzieci jest zdrowa i nie ma żadnych anomalii.

Czy lekarz wykonujący badanie USG poda mi płeć dziecka?

Określanie płci dziecka nie jest elementem Programu i uzyskanie takiej informacji zależy od obowiązującej obowiązujące w Twoim szpitalu.

Czy będę mogła otrzymać zdjęcie mojego dziecka?

Będziesz musiała sprawdzić, czy Twój szpital oferuje taką usługę. Jeżeli tak, może być ona płatna.

Wyniki i pomiary z badania USG

Czy będę potrzebować kolejnego badania USG?

Jeżeli wszystko wydaje się normalne, prawdopodobnie nie będziesz potrzebować dalszych badań USG. Jeżeli badający nie widzi wszystkiego wyraźnie, być może dlatego, że masz nadwagę lub Twoje dziecko ułożone jest w nieodpowiedniej pozycji, badanie trzeba będzie powtórzyć innego dnia. Zdarza się to dość często i nie oznacza, że specjalista ultrasonografii zobaczył coś, czym należy się martwić. Jeżeli nie może on uzyskać wyraźnego obrazu dziecka po wykonaniu dwóch prób, kolejne badanie USG może nie zostać Ci zaproponowane.

Czy badanie USG z całą pewnością potwierdzi lub wykluczy obecność jakiegoś problemu?

Nie zawsze. Jak wyjaśniliśmy już wcześniej, nie każda wada może zostać wychwycona przez badanie USG w połowie ciąży. Oznacza to, że w niewielkiej liczbie przypadków dzieci rodzą się z anomaliami, chociaż obraz USG był prawidłowy.

Czasami specjalista ultrasonografii musi powiedzieć, że jest jakiś problem, nawet kiedy nie da się tego stwierdzić na pewno

Jakie rodzaje problemów można zobaczyć podczas badania USG?

Poważne anomalie rozwojowe dziecka, na przykład rozszczep kręgosłupa, są zazwyczaj wyraźnie widoczne na obrazie ultrasonograficznym i specjalista ultrasonografii oraz lekarze mogą być wtedy zupełnie pewni wyniku.

Badania USG nie są wystarczająco miarodajne w przypadku wykrywania niektórych wad serca i nie spodziewamy się, że uda nam się wykryć każdą chorobę serca przed narodzinami dziecka.

Niekiedy można zobaczyć drobne zmiany w ciele dziecka. Najczęściej nic one nie oznaczają, ale czasami dostrzegamy obraz, który sugeruje istnienie leżącego głębiej problemu. Niektóre drobne problemy mogą oznaczać konieczność dalszej opieki i kontroli po narodzinach dziecka.

Nie każda wada może zostać wychwycona przez badanie USG w połowie ciąży.

Co się stanie, jeżeli podczas badania USG wykryty zostanie jakiś problem lub jeżeli podejrzewa się jego istnienie?

W przypadku podejrzenia lub wykrycia problemu, specjalista ultrasonografii może poprosić o opinię drugiego specjalistę Otrzymasz wtedy informacje na temat tego, jakie to były obawy, ale na tym etapie istota problemu może nie być do końca jasna.

Możliwe, że zaproponujemy Ci poddanie się innemu badaniu, na przykład amniocentezie, dla potwierdzenia tego, czy problem istnieje. Jeżeli zaproponujemy Ci dalsze badania, otrzymasz więcej informacji na ich temat.

Będziesz mogła wtedy podjąć decyzję, czy chcesz się im poddać, czy nie. W razie konieczności zostaniesz skierowana do lekarza specjalisty, być może w innym szpitalu. W ciągu kilku dni powinnaś wtedy otrzymać termin wizyty. W większości przypadków dalsze badania nie wykrywają żadnego problemu.

Dodatkowe testy powodują jednak ogromny stres u rodziców, a niektórym osobom stres ten może towarzyszyć do końca ciąży.

Jeżeli będziesz chciała, możesz porozmawiać o swoich obawach z położną lub lekarzem specjalistą i zadać im pytania. W wielu szpitalach pracują położne specjalizujące się w badaniach przesiewowych. Inne źródła informacji i wsparcia wymienione są z tyłu tej broszury.

Co się stanie, jeżeli potwierdzone zostanie wykrycie jakiejś anomalii?

Będzie to zależało od rodzaju anomalii i od tego, jak będzie ona poważna. Niektóre anomalie okazują się nie być poważne, a niektóre same przechodzą. W obydwu przypadkach możesz otrzymać propozycję dalszych badań USG w czasie ciąży w celu monitorowania tych zmian. Jeżeli zmiany są poważne, ktoś porozmawia z Tobą na temat różnych dostępnych opcji, z których jedną może być przerwanie ciąży.

Nie każda wada może zostać wychwycona przez badanie USG w połowie ciąży.

Jeżeli będziesz musiała podjąć decyzję, Twoja położna i zespół pracowników szpitala dadzą Ci czas na przemyślenie decyzji oraz udzielą wsparcia i informacji, uszanują także Twój wybór. Dane organizacji i grup zapewniających pomoc i wsparcie znajdziesz na stronie 42.

Czy da się coś zrobić przed porodem?

Jeżeli rodzice dowiedzą się o problemie zdrowotnym dziecka przed jego narodzinami, pomoże im to przygotować się, a czasem także zaplanować leczenie dziecka po porodzie. Na przykład, jeżeli Twoje dziecko będzie potrzebowało operacji niedługo po narodzinach, takiej jak operacja przepukliny brzusznej, można umówić Twój poród w szpitalu, w którym operacja taka będzie mogła być przeprowadzona w ciągu kilku godzin.

Czy dziecko może przejść operację zanim się urodzi?

Niestety, w ten sposób można leczyć tylko bardzo nieliczne problemy zdrowotne.

Z kim mogę porozmawiać, jeżeli mam pytania lub wątpliwości dotyczące badania USG w połowie ciąży?

Możesz skontaktować się ze swoją położną lub lekarzem i uzyskać więcej informacji o badaniach przesiewowych od następujących organizacji:

Antenatal Results and Choices (ARC)
www.arc-uk.org
73 Charlotte Street
London
W1T 4PN

Helpline: 0207 631 0285
Email: info@arc-uk.org

Organizacja na rzecz badań prenatalnych i dokonywania wyborów (ARC) dostarcza niezależnych informacji i wsparcia rodzicom, którzy zamierzają wykonać badania prenatalne lub rodzicom nienarodzonych dzieci z wykrytą wadą.

Jeżeli wolałabyś nie wiedzieć, czy Twoje dziecko ma wadę rozwojową, powinnaś dokładnie przemyśleć decyzję o poddaniu się badaniu USG.

Contact a Family (CAFAMILY)

www.cafamily.org.uk
209-211 City Road
London
EC1V 1JN

Helpline: 0808 808 3555
Email: info@cafamily.org.uk

Contact a Family jest organizacją charytatywną, która wspiera, doradza i udziela informacji rodzicom z dziećmi upośledzonymi niezależnie od stopnia upośledzenia i stanu dziecka.

NHS Fetal Anomaly Screening Programme
www.fetalanomaly.screening.nhs.uk
Innovation Centre
Rennes Drive
University of Exeter
Devon
EX4 4RN

Telefon: 0845 527 7910
Adres e-mail: enquiries@ansnsc.co.uk

Program Przesiewu Narodowej Służby Zdrowia (NHS Fetal Anomaly Screening Programme) odpowiada zarówno za program wykrywania wad wrodzonych metodą ultradźwiękową oraz za program przesiewu w kierunku wykrywania zespołu Downa w Anglii.

Piśmiennictwo

Tworząc niniejszą broszurę korzystaliśmy z następujących publikacji:

Bricker L, Garcia J, Henderson J, Mugford M, Neilson J, Roberts T, Martin MA. *Ultrasound screening in pregnancy: a systematic review of the clinical effectiveness, cost effectiveness and women's views*. Health Technol Assess 2000; 4: 1–193.

Kirwan D and the NHS *Fetal Anomaly Screening Programme (FASP). 18+0 to 20+6 Weeks Fetal Anomaly Scan – National Standards and Guidance for England*. NHS FASP, Exeter, 2010.

National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE). *Antenatal Care: Routine Care for the Healthy Pregnant Woman – Clinical Guideline 6*. National Collaborating Centre for Women's and Children's Health NHS, October 2003.

Royal College of Obstetricians and Gynaecologists (RCOG). *Ultrasound Screening for Fetal Abnormalities – Report of the RCOG Working Party*. RCOG Press, London, 1997.

Royal College of Obstetricians and Gynaecologists (RCOG). *Routine Ultrasound Screening in Pregnancy: Protocol, Standards and Training – Supplement to Ultrasound Screening for Fetal Abnormalities* – Report of the RCOG Working Party. RCOG Press, London, 2000.